

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja
Marszałek Senatu

Druk nr 291
Warszawa, 19 lutego 2016 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Zgodnie z art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. mam zaszczyt przekazać Panu Marszałkowi podjętą przez Senat na 11. posiedzeniu w dniu 19 lutego 2016 r. uchwałę w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy

**- o zmianie ustawy o działalności
pożytku publicznego i o wolontariacie**
wraz z projektem tej ustawy.

Jednocześnie pragnę poinformować, że Senat upoważnił senator Janinę Sagatowską do reprezentowania Senatu w dalszych pracach nad tym projektem.

Z poważaniem

(-) Stanisław Karczewski

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 19 lutego 2016 r.

**w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o działalności
pożytku publicznego i o wolontariacie**

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Jednocześnie upoważnia senator Janinę Sagatowską do reprezentowania Senatu w pracach nad projektem.

MARSZAŁEK SENATU

Stanisław KARCZEWSKI

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Art. 1. W ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2014 r. poz. 1118 oraz z 2015 r. poz. 1255, 1333, 1339 i 1777) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych oraz współpracy organów władzy publicznej z organizacjami pozarządowymi;”;

2) w art. 4 w ust. 1 po pkt 29 dodaje się pkt 29a w brzmieniu:

„29a) działalności na rzecz weteranów i weteranów poszkodowanych w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o weteranach działań poza granicami państwa (Dz. U. Nr 205, poz. 1203);”;

3) po art. 4c dodaje się art. 4d w brzmieniu:

„Art. 4d. 1. Senat Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie zadań, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 28, sprawuje opiekę nad Polonią i Polakami za granicą.

2. Opieka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą jest realizowana poprzez współpracę z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3, polegającą na zleceniu realizacji zadań publicznych finansowanych z części budżetu państwa dotyczącej Kancelarii Senatu.

3. Zlecenie realizacji zadań publicznych, o którym mowa w ust. 2, jako zadań zleconych w rozumieniu art. 127 ust. 1 pkt 1 lit. e, art. 132 ust. 2 pkt 5 oraz art. 151 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, może mieć formy:

- 1) powierzania wykonywania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji, lub
- 2) wspierania wykonywania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji.

4. Tryb postępowania przy zleceniu zadań publicznych, o którym mowa w ust. 2, określa Prezydium Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Niemal od początku swego istnienia po 1989 r. Senat Rzeczypospolitej Polskiej sprawował wiodącą rolę w zakresie opieki nad Polonią i Polakami zamieszkałymi poza granicami kraju. Była to kompetencja pozakonstytucyjna, lecz powszechnie prawnie akceptowana. Jej geneza wywodziła się z tradycji przedwojennej oraz z faktu, iż w wyborach czerwcowych w roku 1989 jedynie Senat został wybrany w pełni demokratycznie. Faktycznym potwierdzeniem istotnej roli odgrywanej w tym zakresie przez Senat stawało się coroczne rezerwowanie, w ustawie budżetowej w części pozostającej w dyspozycji Kancelarii Senatu, środków z przeznaczeniem na potrzeby Polonii. Nie kłóciło się to z Konstytucją, było legitymowane takimi zasadami i wartościami konstytucyjnymi, jak dobro wspólne i zasada z art. 6 ust. 2 (Rzeczpospolita Polska udziela pomocy Polakom zamieszkałym za granicą w zachowaniu ich związków z narodowym dziedzictwem kulturalnym).

Swoje kompetencje w tym zakresie Senat wywodził także ze swego Regulaminu, uchwał Prezydium Senatu oraz art. 3 ust. 5 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (w myśl tego przepisu rozdziału 2 działu II tej ustawy nie stosuje się do zlecenia realizacji zadań w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą finansowanych ze środków budżetu państwa w części, której dysponentem jest Szef Kancelarii Senatu).

Senat wydatkował środki zgodnie z ustawą o finansach publicznych. Legalność wydatkowania tych środków nigdy nie była kwestionowana przez Najwyższą Izbę Kontroli, która przeprowadzała kontrole corocznie.

W ramach procedury rozpatrywania wniosków i udzielania dotacji każdy wydatek Senatu był konsultowany z Ministerstwem Spraw Zagranicznych i innymi resortami zaangażowanymi we współpracę z Polonią.

Celem niniejszej inicjatywy ustawodawczej jest wprowadzenie wyraźnych normatywnych podstaw podejmowania przez Senat aktywności w wyżej omówionym zakresie – przy założeniu jak najmniejszej ingerencji w system prawa. Za najbardziej właściwy akt prawny uznano wspomnianą ustawę o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, która w dotychczasowym brzmieniu dotyczy co do zasady współpracy z organizacjami pozarządowymi organów administracji publicznej (a więc przede wszystkim organów administracji rządowej oraz organów jednostek samorządu terytorialnego). Nie

ulega bowiem wątpliwości, że zadania w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą mieszczą się w sferze zadań publicznych, o której mowa w art. 3 ust. 1 i art. 4 ust. 1 tej ustawy.

W myśl projektu opieka Senatu nad Polonią i Polakami za granicą będzie realizowana poprzez współpracę z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy. Współpraca polegać będzie na zleceniu realizacji zadań publicznych finansowanych z części budżetu państwa dotyczącej Kancelarii Senatu.

Uregulowanie w projekcie ustawy opieki Senatu nad Polonią i Polakami za granicą będzie spełnieniem wymogu płynącego z art. 216 ust. 1 Konstytucji, zgodnie z którym środki finansowe na cele publiczne są gromadzone i wydatkowane w sposób określony w ustawie. Należy powtórzyć, iż wykonywanie zadań związanych ze wspieraniem Polonii koresponduje z wyrażoną w art. 6 ust. 2 Konstytucji zasadą udzielania przez Rzeczpospolitą Polską pomocy Polakom zamieszkałym za granicą w zachowaniu ich związków z narodowym dziedzictwem kulturalnym.

Należy dodać, iż projekt ustawy nie ingeruje w przepisy stanowiące podstawę działań w zakresie współpracy z Polonią i Polakami za granicą, podejmowanych przez organy władzy wykonawczej. Projekt nie oddziałuje w żaden sposób na dotychczasowe i przyszłe działania tych organów. W szczególności rozwiązania zawarte w projekcie respektują – wynikające z ustawy o działach administracji rządowej – kompetencje Ministra Spraw Zagranicznych w zakresie reprezentowania i ochrony interesów polskich obywateli oraz polskich osób prawnych za granicą, a także współpracy z Polakami zamieszkałymi za granicą, w tym wspierania polskich instytucji kulturalnych i oświatowych za granicą. Oznacza to, że zadania w zakresie pomocy Polonii i Polakom za granicą będą mogły być nadal realizowane przez MSZ.

W projekcie przewidziano wejście w życie ustawy z dniem następującym po dniu ogłoszenia. Nie uznano za celowe zamieszczanie jakichkolwiek przepisów przejściowych, mając na uwadze wydane 23 grudnia 2015 r. oświadczenia przez Marszałka Senatu i Ministra Spraw Zagranicznych w związku z planowanym przesunięciem do Kancelarii Senatu środków przeznaczonych na współpracę z Polonią i Polakami za granicą w budżecie państwa na rok 2016, w którym zdecydowano, że w trosce o dobro naszych Rodaków poza granicami, a także stabilność i przejrzystość współpracy z organizacjami pozarządowymi w kraju działającymi na rzecz Polonii, prowadzone obecnie przez MSZ procedury oceny

formalnej i merytorycznej ofert w ramach konkursu dotacyjnego „Współpraca z Polonią i Polakami za granicą 2016” zostaną przeprowadzone i zakończone zgodnie z obowiązującym regulaminem oraz harmonogramem. Lista rankingowa wyłoniona w wyniku postępowania zostanie ogłoszona publicznie i przekazana do Kancelarii Senatu w formie rekomendacji do dalszego procedowania.

Środki finansowe związane z realizacją projektowanej ustawy zostały zaplanowane w ustawie budżetowej na rok 2016 w wysokości 60.500 tys. zł. Zgodnie z przyjętą przez Sejm poprawką w trakcie trzeciego czytania projektu ustawy budżetowej na rok 2016 rezerwa celowa w poz. 72 (Współpraca z Polonią i Polakami za granicą) została zlikwidowana a środki w niej zawarte przeniesione do części 03 Kancelaria Senatu. Środki te zabezpieczają potrzeby wynikające z projektowanej ustawy. W latach 1991-2011 ustawy budżetowe przewidywały w części dotyczącej Kancelarii Senatu wydatki na opiekę nad Polonią i Polakami za granicą w porównywalnej wysokości.

W trakcie prac na projektem skierowano prośby o opinie do Ministra Finansów, Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Ministra Spraw Zagranicznych, a także następujących organizacji pozarządowych:

- 1) Fundacji SEMPER POLONIA,
- 2) Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”,
- 3) Fundacji na Rzecz Pomocy Dzieciom z Grodzieńszczyzny,
- 4) Fundacji Wileńszczyzna,
- 5) Fundacji Wolność i Demokracja,
- 6) Fundacji „Oświata Polska za Granicą”,
- 7) Stowarzyszenia Odra-Niemen,
- 8) Fundacji Edukacja dla Demokracji,
- 9) Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”,
- 10) Fundacji Międzynarodowy Instytut Edukacji,
- 11) Stowarzyszenia Parafiada im. św. Józefa Kalasancjusza,
- 12) Fundacji Polonia Ruthenia,
- 13) Fundacji Szkoła Liderów,
- 14) Caritas Polska,
- 15) Caritas Diecezji Ełckiej,
- 16) Europejskiego Domu Spotkań – Fundacji Nowy Staw,

- 17) Fundacji „Bliżej Polski”,
- 18) Fundacji Ośrodka KARTA,
- 19) Fundacji Przyjaciół Wilna i Grodna,
- 20) Gdańskiej Fundacji Dobroczynności,
- 21) Wschodniej Fundacji Kultury „Akcent”,
- 22) Kieleckiej Chorągwi ZHP im. Stefana Żeromskiego,
- 23) Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej,
- 24) Stowarzyszenia Sympatyków Szkoły Języka i Kultury Polskiej Uniwersytetu Śląskiego,
- 25) Towarzystwa Edukacyjnego Wiedza Powszechna,
- 26) Towarzystwa im. Marii Konopnickiej.

Opinie nadesłali: Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (wyraził pozytywną opinię o projekcie i zgłosił uwagę redakcyjną), Minister Finansów (zgłosił uwagi redakcyjne) i Minister Spraw Zagranicznych (nie zgłosił uwag) oraz:

- 1) Fundacja SEMPER POLONIA,
- 2) Fundacja „Oświata Polska za Granicą”,
- 3) Stowarzyszenie Odra-Niemen,
- 4) Fundacja Edukacja dla Demokracji,
- 5) Fundacja Polonia Ruthenia,
- 6) Fundacja Ośrodka KARTA,
- 7) Towarzystwo im. Marii Konopnickiej.

Organizacje pozarządowe co do zasady odniosły się pozytywnie do proponowanych zmian. W trakcie pierwszego czytania na posiedzeniu Komisji Ustawodawczej, Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą oraz Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji uwzględniono uwagę redakcyjną dotyczącą korekty odesłania.

Na wniosek Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, zawarty w piśmie nadesłanym po zakończeniu pierwszego czytania, Senat rozszerzył zawarty w art. 4 ust. 1 nowelizowanej ustawy katalog sfery zadań publicznych o zadania w zakresie działalności na rzecz weteranów i weteranów poszkodowanych w rozumieniu ustawy o weteranach działań poza granicami państwa. Zmiana ta była sygnalizowana wcześniej MRPiPS przez Rzecznika Praw Obywatelskich i Ministra Sprawiedliwości.

Przedmiot projektu ustawy pozostaje poza obszarem regulacji prawa Unii Europejskiej.

Warszawa, 25 lutego 2016 r.

BAS-WAPEiM-400/16
TRYB PILNY

Pan Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (przedstawiciel wnioskodawcy: senator Janina Sagatowska)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity: Monitor Polski z 2012 r. poz. 32, ze zm.) sporządza się następującą opinię:

I. Przedmiot projektu ustawy

Senacki projekt ustawy zmierza do nowelizacji ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2014 r. poz. 1118, ze zm.). Zmiany polegają na: modyfikacji zakresu podmiotowego ustawy - ustawa ma dotyczyć współpracy organów władzy publicznej z organizacjami pozarządowymi, a nie organów administracji publicznej, poszerzeniu przedmiotowego zakresu działalności pożytku publicznego o działalność na rzecz weteranów i weteranów poszkodowanych w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o weteranach działań poza granicami państwa (Dz. U. Nr 205, poz. 1203).

Ponadto projekt wprowadza do nowelizowanej ustawy nowy przepis, zgodnie z którym Senat ma sprawować opiekę nad Polonią i Polakami za granicą. Opieka ta ma być realizowana przez współpracę z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami uprawnionymi do prowadzenia działalności pożytku publicznego. Współpraca ma polegać na zlecaniu organizacji zadań publicznych finansowanych z części budżetu państwa dotyczącej Kancelarii Senatu. Zlecenie realizacji zadań publicznych, jako zadań zleconych w rozumieniu art. 127 ust. 1 pkt 1 lit. e, art. 132 ust. 2 pkt 5 oraz art. 151 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, ze zm.), może mieć formy:

- powierzenia wykonywania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji, lub
- wspierania wykonywania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji.

Projekt przewiduje również, że tryb postępowania przy zlecaniu zadań publicznych z zakresu opieki nad Polonią i Polakami za granicą określi Prezydium Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

Projekt zawiera przepis przejściowy. Ustawa ma wejść w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

II. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Ze względu na przedmiot projektu ustawy należy przywołać następujące akty prawa Unii Europejskiej:

- art. 26 w związku z art. 34 - 36, art. 45, art. 49 i art. 52 oraz art. 56 i art. 62, a także z art. 63 i art. 65 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TfUE),
- dyrektywę 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi (Dz. Urz. UE L 134 z 30.4.2004 r., s. 114, ze zm., Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdział 6, tom 7, s. 132, ze zm.),
- dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylającą dyrektywę 2004/18/WE (Dz. Urz. UE L 94 z 28.3.2014 r., s. 65, ze zm.)¹.

III. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Kwestie powierzenia poszczególnych zadań publicznych konkretnym organom władzy publicznej zasadniczo pozostają poza zakresem regulacji prawa Unii Europejskiej. Należy wszakże zwrócić uwagę na następujące kwestie. Zgodnie z przywołanymi przepisami TfUE Unia Europejska przyjmuje środki w celu ustanowienia i zapewnienia funkcjonowania rynku wewnętrznego, na którym zapewniony jest swobodny przepływ towarów, osób, usług i kapitału, na zasadach określonych w traktatach oraz w przepisach przyjętych na ich podstawie. Państwa członkowskie nie mogą wprowadzać innych ograniczeń w stosunku do wymienionych czterech swobód niż te, które wynikają z prawa UE.

Jednym ze środków służących zapewnieniu funkcjonowania rynku wewnętrznego są dyrektywy w sprawie zamówień publicznych, a w szczególności dyrektywy wymienione w pkt. II niniejszej opinii. Mają one zagwarantować, że udzielanie zamówień publicznych przez instytucje państw członkowskich lub w imieniu tych instytucji będzie zgodne z zasadami TfUE dotyczącymi rynku wewnętrznego, a także zasadami, które się z nich wywodzą, takimi jak: zasada równego traktowania, zasada niedyskryminacji, zasada wzajemnego uznawania, zasada proporcjonalności oraz zasada przejrzystości (zob. pkt 1 preambuły do dyrektywy 2014/24/UE).

---

¹ Zgodnie z art. 91 dyrektywy 2014/24/UE dyrektywa 2004/18/WE zostanie uchylona z dniem 18 kwietnia 2016r. Do tego dnia państwa członkowskie mają obowiązek implementować dyrektywę 2014/24/UE.

Zlecenie przez Senat organizacjom pożytku publicznego i innym podmiotom uprawnionym do prowadzenia działalności pożytku publicznego realizacji zadań publicznych z zakresu opieki nad Polonią i Polakami za granicą wiąże się z udzieleniem dotacji i powinno być zgodne z przywołanymi zasadami rynku wewnętrznego.

W prawie polskim zapewnieniu zgodności powierzania realizacji zadań publicznych organizacjom pożytku publicznego z przywołanymi zasadami rynku wewnętrznego służy ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, a w szczególności jej dział II, rozdział 2 – Prowadzenie działalności pożytku publicznego na podstawie zlecenia realizacji zadań publicznych.

W tym kontekście proponowany przepis art. 4d ust. 4 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie budzi wątpliwości. Przepis ten przewiduje, że tryb postępowania przy zlecaniu zadań publicznych z zakresu opieki nad Polonią i Polakami za granicą określi Prezydium Senatu Rzeczypospolitej Polskiej. Na podstawie projektu ustawy, w tym jej uzasadnienia, nie można jednoznacznie ustalić celu i znaczenia tego przepisu.

Jedną z możliwych interpretacji jest przyjęcie, że ma to być przepis szczególny, który w stosunku do Senatu wyłącza stosowanie art. 11 - 19a ustawy. Taka interpretacja musiałaby prowadzić do przyjęcia, że projektowany przepis jest niezgodny z prawem UE, gdyż nie gwarantuje przestrzegania zasad związanych z funkcjonowaniem rynku wewnętrznego. Projekt nie zawiera żadnych wytycznych dotyczących treści aktu przyjmowanego przez prezydium Senatu RP, a zatem nie zawiera żadnych gwarancji przestrzegania przywołanych zasad. Należy również zwrócić uwagę, że nie mógłby to być akt powszechnie obowiązujący (zob. art. 87 ust. 1 oraz art. 92 ust. 1 Konstytucji RP), co również wpływa na brak gwarancji przestrzegania rynku wewnętrznego.

Zgodnie z drugą z możliwych interpretacji, proponowany przepis nie wyłącza stosowania przepisów ustawy, lecz ma na celu uregulowanie wewnętrznej procedury postępowania w Senacie, uzupełniającej regulację ustawową. Taki przepis nie powinien jednak znajdować się w ustawie lecz w regulaminie Senatu, a w szczególności w jego art. 9 (zob. także art. 112 w związku z art. 124 Konstytucji RP).

Biorąc pod uwagę trudności z ustaleniem statusu prawnego reguł, które mają zostać określone przez Prezydium Senatu, za podstawę niniejszej opinii należy przyjąć drugą z przedstawionych interpretacji. Przy takim rozumieniu proponowanego art. 4d ust. 4 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projekt nie narusza prawa Unii Europejskiej.

IV. Konkluzja

Senacki projekt ustawy o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie nie narusza prawa Unii Europejskiej.

Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

M. Warciński

Michał Warciński

Warszawa, 25 lutego 2016 r.

BAS-WAPEiM-401/16
TRYB PILNY

Pan Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia, czy senacki projekt ustawy o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (przedstawiciel wnioskodawcy: senator Janina Sagatowska) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

Senacki projekt ustawy zmierza do nowelizacji ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2014 r. poz. 1118, ze zm.). Zmiany polegają na: modyfikacji zakresu podmiotowego ustawy – ustawa ma dotyczyć współpracy organów władzy publicznej z organizacjami pozarządowymi, a nie organów administracji publicznej, poszerzeniu przedmiotowego zakresu działalności pożytku publicznego o działalność na rzecz weteranów i weteranów poszkodowanych w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o weteranach działań poza granicami państwa (Dz. U. Nr 205, poz. 1203).

Ponadto projekt wprowadza do nowelizowanej ustawy nowy przepis, zgodnie z którym Senat ma sprawować opiekę nad Polonią i Polakami za granicą. Opieka ta ma być realizowana przez współpracę z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami uprawnionymi do prowadzenia działalności pożytku publicznego. Współpraca ma polegać na zlecaniu organizacji zadań publicznych finansowanych z części budżetu państwa dotyczącej Kancelarii Senatu. Zlecenie realizacji zadań publicznych, jako zadań zleconych w rozumieniu art. 127 ust. 1 pkt 1 lit. e, art. 132 ust. 2 pkt 5 oraz art. 151 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, ze zm.), może mieć formy:

- powierzenia wykonywania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji, lub
- wspierania wykonywania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji.

Projekt przewiduje również, że tryb postępowania przy zlecaniu zadań publicznych z zakresu opieki nad Polonią i Polakami za granicą określi Prezydium Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Senacki projekt ustawy o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

M. Warciński

Michał Warciński

SZEF KANCELARII SENATU

Ewa Polkowska

SK - 0401-1/16

SEKRETARIAT SZEF KANCELARII SENATU

L.dz. ....

Data wpłynięcia 23-02-2016

Warszawa, dnia 23 lutego 2016 r.

Szanowny Pan

Lech Czapla

Szef Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z przesłaniem do Sejmu, podjętej przez Senat na 11. posiedzeniu uchwały z dnia 19 lutego 2016 r. w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (wraz z projektem tej ustawy), pragnę przekazać Panu Ministrowi stanowiska podmiotów zewnętrznych przesłane do Senatu w toku postępowania zmierzającego do wypracowania przedmiotowego projektu ustawy.

Stanowiska w sprawie projektu ustawy przedstawiły następujące podmioty:

- 1) Fundacja Ośrodka KARTA,
- 2) Fundacja Polonia-Ruthenia,
- 3) Towarzystwo im. Marii Konopnickiej,
- 4) Minister Spraw Zagranicznych (pisma z dnia 10 lutego 2016 r. i z dnia 15 lutego 2016 r.),
- 5) Fundacja SEMPER POLONIA,
- 6) Stowarzyszenie Odra-Niemen,
- 7) Fundacja Edukacja dla Demokracji,
- 8) Fundacja „Oświata Polska za Granicą”,
- 9) Minister Finansów,
- 10) Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Z wyrazami szacunku

Ośrodek Karta

Fundacja Ośrodka KARTA
organizacja pożytku publicznego

ul. Narbutta 29
02-536 Warszawa
tel. 0-22/848-07-12
faks 0-22/646-65-11
ok@karta.org.pl
www.karta.org.pl
KRS 0000119146

Warszawa, 2 lutego 2016

Pan Przewodniczący

Stanisław Gogacz

Komisja Ustawodawcza

Senat RP

Stanisławowi Panie Przewodniczący

W imieniu Ośrodka KARTA chciałbym wyrazić pełne poparcie dla wnioskowanej nowelizacji ustawy o pożytku publicznym o wolontariacie. Zmiana jest usankcjonowaniem dobrego zwyczaju, zapoczątkowanego tuż po zmianach ustrojowych po 1989 roku, kiedy to właśnie Senat RP sprawował opiekę nad Polonią i Polakami na Wschodzie.

z szacunku

DYREKTOR
Fundacji Ośrodka KARTA

Artur Józwiak

Fundacja Polonia Ruthenia

ul. Jodłowa 22,05-091 Żąbki

ewarz4@go2.pl

REGON 141823672

NIP 1251587730

KRS0000328537

Warszawa, 07.02.2016r

Szanowna Pani
Janina Sagatowska
Senator
Rzeczypospolitej Polskiej

DOTYCZY: projektu ustawy o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Odnosząc się do wnioskowanego przez Senatorów RP podjęcia postępowania w sprawie inicjatywy ustawodawczej dotyczącej projektu ustawy o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zawartego w piśmie z dnia 30 stycznia 2016 roku (druk 83), kierowanym do Marszałka Senatu RP Pana Stanisława Karczewskiego, wyrażam pełną akceptację dla podjętych działań i nowelizacji ustawy w proponowanym brzmieniu.

Uchwalenie ustawy w przedłożonym do akceptacji brzmieniu uważam za potrzebne, gwarantuje ona bowiem możliwość optymalnego dysponowania środkami publicznymi w zakresie realizacji projektów związanych z Polonią i Polakami zamieszkałymi poza granicami naszego Kraju. Zasadnym jest, aby to Senat RP opiekował się Polonią i Polakami za granicą, zlecając do realizacji zadania publiczne, wykorzystując wypracowane w ubiegłych latach doświadczenia i wzory. W przedłożonym do akceptacji projekcie ustawy Senat RP jest gwarantem optymalnej oceny potrzeb, zgodnej z obecnymi realiami i rzetelnego ich wykonania.

Z wyrazami szacunku

Ewa Oleasz-Rzepakowska

Prezes Zarządu

KW 32/16

Towarzystwo im. Marii Konopnickiej

Zarząd Terenowy 97-566 Góry Mokre woj. Łódzkie

Tel. 44 781 25 15, e-mail: mdk_przedborz@o2.pl

Konto: Bank Spółdzielczy Przedbórz Nr 63 89880001 0000 0012 2395 0001

Przedbórz, dn. 08.02.2016 r.

Towarzystwo im. Marii Konopnickiej
Zarząd Główny w Warszawie
Zarząd Oddziału w Górach Mokrych
97-570 Przedbórz
pow. radomszczański woj. łódzkie

SENAT RP
Komisja Ustawodawcza
WARSZAWA

Stanisław Rom'ski

Zgodnie z pismem BPS/KV-034/83/29/16 Towarzystwo im. Marii Konopnickiej informuje, iż od ponad 25 lat współpracuje z Senatem RP. Współpraca z Departamentem Polonii i Polakami Zagranicą dotychczas układała się pomyślnie. Za działalność na rzecz Polonii na wniosek Senatu RP Prezydent RP przyznał przewodniczącemu Towarzystwa Złoty Krzyż Zasługi.

Cieszymy się iż z powrotem wróciło do Senatu z Ministerstwa Spraw Zagranicznych sprawowanie opieki nad Polonią.

Proponujemy też, by Komisja Senatu rozpatrywała wnioski dotyczące konkursu pomocy finansowej tylko organizacją poza rządowym tak jak to było wcześniej. Nie może być tak jak dotychczas 2 osoby eksperci w jednym roku dany wniosek punktują na 1-3 miejscu, a w następnym roku zdobywa 10-15 punktów.

Festiwale, konkursy i inne wydarzenia artystyczne cyklicznie organizowane od kilkunastu lat, a są adresowane do naszych Rodaków, winny być rozpatrywane w pierwszej kolejności.

Towarzystwo im. Marii Konopnickiej
ZARZĄD GŁÓWNY
ul. Brzozowa 8/8 m. 2, 00-286 Warszawa
Regon: 000804773
NIP: 525-22-48-508

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
ZARZĄDU GŁÓWNEGO TOWARZYSTWA

Władysław Obarzanek

Warszawa, dnia 10 lutego 2016 r.

Minister
Spraw Zagranicznych

DPUE - 920 - 129 - /km/

DPUE.920.134.2016 / 3

dot.: BPS/KU-034/83/3/16 z dnia 1.02.2016r.

Pan Stanisław Gogacz
Przewodniczący Komisji
Ustawodawczej
Senat RP

Opinia

o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (druk senacki nr 83), wyrażona przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Szanowny Panie Przewodniczący,

w związku z przedłożonym senackim projektem ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (druk senacki nr 83), pozwalam sobie wyrazić poniższą opinię.

Projekt ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem

z up. Ministra Spraw Zagranicznych
SEKRETARZ STANU
Konrad Szymański
Konrad Szymański

Warszawa, dnia 15 lutego 2016 r.

Minister
Spraw Zagranicznych

BDG.0240.92.2016 / 8

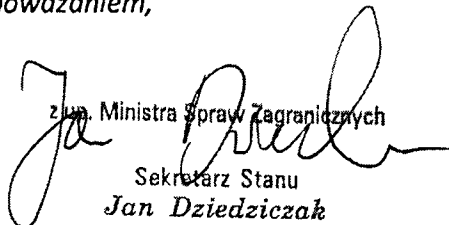
PILNE

Pan Stanisław Gogacz
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący,

W nawiązaniu do pisma z dnia 1 lutego br. o sygnaturze BPS/KU-034/83/3./16, dotyczącego prośby o opinię do **projektu ustawy o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (druk senacki nr 83)**, uprzejmie informuję, że Ministerstwo Spraw Zagranicznych nie zgłasza uwag do projektu.

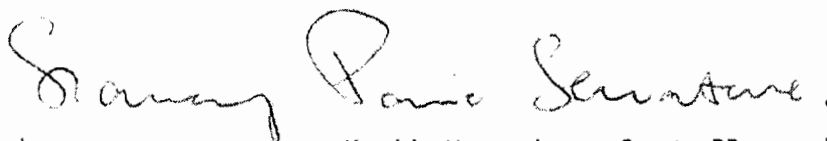
Z poważaniem,

z. Jan. Ministra Spraw Zagranicznych
Sekretarz Stanu
Jan Dziędziczak

3/2016

Warszawa, 11 lutego 2015 r.

**Pan Senator
Stanisław GOGACZ
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senatu RP**

Zmiany zaproponowane przez Komisję Ustawodawczą Senatu RP porządkują ten zakres ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, który odnosi się do działań Senatu i organizacji pozarządowych na rzecz Polonii i Polaków za granicą.

Już w 2009 r. Fundacja SEMPER POLONIA przedstawiła Kancelariom Prezydenta i Premiera, ministerstwom m.in.: Spraw Zagranicznych, Edukacji, Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a także sejmowej i senackiej komisji zajmującej się sprawami polonijnymi swoje stanowisko w sprawie działalności instytucji państwowych na rzecz Polonii i Polaków za granicą. W tym dokumencie napisaliśmy, że „W ustawie o działalności pożytku publicznego i wolontariacie z 24 kwietnia 2003 r. w art. 3, pkt. 5 znalazł się zapis, że „przepisów rozdziału 2 działu II nie stosuje się do realizacji zadań w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą finansowanych ze środków budżetu państwa w części, której dysponentem jest Szef Kancelarii Senatu”. Wydaje się, że w ustawie powinien znaleźć się odpowiedni zapis o opiece Senatu RP nad Polonią i Polakami za granicą i jego specyfice, bowiem jest to ważne z punktu widzenia organizacji pozarządowych i innych podmiotów podejmujących się działalności na rzecz społeczności polonijnej.”.

Zmiany zaproponowane w przedmiotowej ustawie przez Komisję Ustawodawczą Senatu RP w pełni akceptujemy i sądzimy, że przyczynią się one do wzmocnienia roli Senatu w sprawowaniu opieki nad społecznością polonijną w świecie. Jednocześnie pozwalamy sobie zaproponować, aby w art. 4d, w pkt. 3 znalazł się jednoznaczny zapis o „powierzeniu wykonywania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji”.

**PREZES
ZARZĄDU FUNDACJI**
Marek Hauschild

W załączeniu:

1. Działalność instytucji państwowych na rzecz Polonii i Polaków za granicą w ocenie Fundacji SEMPER POLONIA – dokument z 12 maja 2009 r.

Działalność instytucji państwowych na rzecz Polonii i Polaków za granicą w ocenie Fundacji SEMPER POLONIA

W „Raporcie o sytuacji Polonii i Polaków za granicą”, wydanym przez MSZ w 2009 r., nie znalazły się uwagi i propozycje Fundacji SEMPER POLONIA, które wskazywały ewentualne sposoby rozwiązania niektórych problemów przez instytucje państwowe działające na rzecz naszych rodaków zamieszkałych w różnych krajach świata. Większość zawartych w nim uwag i propozycji jest nadal aktualna.

1. Uwagi ogólne

W latach 2009 – 2011 w gestii Senatu RP znajdowała się większość spraw związanych z realizacją polityki Polski wobec Polonii i Polaków za granicą a Biuro Polonijne Kancelarii Senatu RP starało się koordynować większość działań programowych. Należy jednak stwierdzić, że 20 lat po polskiej transformacji ustrojowej nie wypracowaliśmy zasad transparentnej i jednolitej polityki państwowej wobec Polonii i Polaków za granicą.

W tych sprawach są dwa, a czasami trzy państwowe ośrodki decyzyjne: rządowy, parlamentarny i prezydencki. Ten pierwszy poprzez MSZ stara się koordynować działania różnych resortów na rzecz Polonii /komisja międzyresortowa pod kierownictwem wiceministra spraw zagranicznych/, ale na dobrą sprawę nie posiada pełnej wiedzy o wielu przedsięwzięciach podejmowanych przez Sejm i Senat, Kancelarię Prezydenta RP, instytucje samorządowe oraz organizacje pozarządowe.

Parlament, a przede wszystkim Senat, który od chwili swojego reaktywowania pełni rolę – chociaż nie jest to zapisane konstytucyjnie – opiekuna Polonii i Polaków za granicą, na szeroką skalę poprzez organizacje pozarządowe realizuje program wspierania i udzielania pomocy Polonii. Kancelaria Prezydenta RP podejmuje spektakularne przedsięwzięcia adresowane do środowisk polonijnych, które najczęściej są eksponowane w trakcie podróży zagranicznych Prezydenta w trakcie spotkań z Polonią.

Jeżeli jednak przyjrzeć się bliżej, to mimo wielu punktów zbieżnych trudno znaleźć - poza ogólnikowymi hasłami - spójne elementy polityki państwa wobec polskiej diaspory. Najlepszym przykładem są nie milknące dyskusje na temat Karty Polaka, która miałaby integrować Polonię w świecie przyczyniła się do głębokich podziałów.

W ostatnich latach, w r. 2002 i w r. 2007 powstały dwa rządowe programy współpracy z Polonią i Polakami za granicą. Lektura obu tych dokumentów przynosi wiele słusznych tez, planów i projektów. Szkoda jednak, że tym dokumentom, które powstały w dobrej wierze, nie towarzyszy konsekwencja w postaci okresowych raportów, co z tych programów udało się zrealizować, jakie są zagrożenia i gdzie należy je zmodyfikować.

Może warto byłoby w pracy nad obecnym raportem pokusić się o przedstawienie sytuacji Polonii w 2009 r. w różnych krajach i na tej podstawie rozpocząć szeroką dyskusję na temat tego, co należało by zrobić w przyszłości, by relacje Macierz – Polonia i odwrotnie dobrze służyły polskiej racji stanu.

Poniżej – w imieniu Fundacji SEMPER POLONIA - przedstawię kilka propozycji uporządkowania niektórych spraw, które mogą przyczynić się do bardziej efektywnych działań wszystkich zainteresowanych podmiotów rządowych, samorządowych i pozarządowych na rzecz Polonii i Polaków w świecie.

2. Wprowadzenie zmian w ustawie o działalności pożytku publicznego

i wolontariacie

W ustawie o działalności pożytku publicznego i wolontariacie z 24 kwietnia 2003 r. w art. 3, pkt. 5 znalazł się zapis, że „przepisów rozdziału 2 działu II nie stosuje się do realizacji zadań w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą finansowanych ze środków budżetu państwa w części, której dysponentem jest Szef Kancelarii Senatu”. Wydaje się, że w ustawie powinien znaleźć się odpowiedni zapis o opiece Senatu RP nad Polonią i Polakami za granicą i jego specyfice, bowiem jest to ważne z punktu widzenia organizacji pozarządowych i innych podmiotów podejmujących się działalności na rzecz społeczności polonijnej.

3. Koordynacja w zakresie szkolnictwa polonijnego, oświaty i kultury

„Niesienie kaganka oświaty” a przede wszystkim działania na rzecz rozwoju szkolnictwa, poszerzenia znajomości języka i kultury polskiej wśród Polonii są najlepszym przykładem braku koordynacji różnych podmiotów. Wydaje się, że m.in.:

- należałoby stworzyć centralny bank danych o stanie, zakresie edukacyjnym oraz wyposażeniu placówek i instytucji polonijnych oraz katedr i lektoratów języka polskiego w zagranicznych wyższych uczelniach, co dałoby oszczędności w wysokości ok. 30 proc. wydawanych do tej pory środków finansowych, bowiem instytucje te są dofinansowane co najmniej z kilku źródeł krajowych,
- jak najszybciej uruchomić naukę języka polskiego jako obcego przez Internet w kilku wersjach językowych, z możliwością samodzielnego przygotowania się do egzaminu z języka polskiego potwierdzonego certyfikacją,
- doprowadzić do specjalizacji organizacji pozarządowych uzupełniających działalność Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w zakresie pomocy dla młodzieży polonijnej podejmującej studia w Polsce bądź krajach swojego zamieszkania,
- rozszerzyć ofertę internetowej biblioteki narodowej o pozycje związane ze współczesną literaturą i filmem.

Zasygnalizowane problemy wymagają szczegółowego rozwinięcia, bowiem narzucone ramy raportu ograniczają uzasadnienia poszczególnych tez.

4. Kultura i dziedzictwo narodowe

Bez względu na szerokość geograficzną i sytuację materialną środowiska polonijne w świecie prezentują kraj swojego pochodzenia w oparciu o wzory pochodzące z XIX - wiecznej tradycji kolbergowskiej i „cepeli”. Warto zmieniać ten obraz, który rzuca się cieniem na osiągnięcia Polski i Polaków, poszerzać wiedzę różnych narodów o wkładzie Polaków w rozwój światowej cywilizacji i poprzez Polonię promować współczesne dokonania polskich artystów i twórców w różnych dziedzinach. Można to robić m.in. poprzez:

- większe wykorzystanie instytucji polskich i polonijnych działających za granicą, a także osób posiadających polskie korzenie do prowadzonych kampanii na rzecz Polski,
- zachęcanie organizacji polonijnych do aktywnych działań przybliżających współczesną polską kulturę w krajach zamieszkania poprzez organizowanie wystaw, imprez i happeningów z udziałem polskich artystów,

- zwiększenie zainteresowania Polską poprzez zachęcanie władz samorządowych, w których zamieszkują duże skupiska polonijne do zawierania partnerskich umów z polskimi miastami lub regionami,
- tworzenie poprzez Polonię klimatu do zainteresowania mediów zagranicznych osiągnięciami polskiej kultury i nauki.

5. Gospodarka i promocja Polski

Coraz liczniejsze grono osób w różnych krajach, w tym przedstawiciele Polonii, które są absolwentami polskich wyższych uczelni oraz młodzież polskiego pochodzenia, która korzystała lub korzysta z fundowanych przez polskie instytucje i organizacje stypendiów w trakcie studiów w krajach swojego zamieszkania to ogromna szansa promocji dla polskiej gospodarki i rozwoju wymiany handlowo-gospodarczej. Należy tylko stworzyć mechanizmy i procedury pozwalające na większe niż dotychczas wykorzystanie tej niemałej grupy w praktyce. Wymaga to m.in.:

- rozwoju stowarzyszeń lub fundacji grupujących Polonię i osoby zainteresowane Polską w różnych krajach oraz wspieranie ich działalności przez polskie placówki dyplomatyczno-konsularne,
- zwiększenie udziału polskich organizacji polonijnych, a przede wszystkim młodzieży polonijnej skupionej w klubach stypendystów SEMPER POLONIA w targach i imprezach gospodarczych, w których uczestniczą polskie firmy i instytucje,
- zainteresowanie młodzieży polonijnej polskim rynkiem pracy, a także pomoc w jej znalezieniu w krajach jej zamieszkania,
- pomoc w promocji polskich lub zagranicznych firm zainteresowanych wymianą handlowo-gospodarczą z Polską przez środowiska polonijne w krajach ich zamieszkania.

6. Organizacje polonijne

Po 1990 r. rozpoczął się proces odradzania i tworzenia nowych organizacji polonijnych w krajach Europy Środkowo-Wschodniej. Były to w większości działania oddolne, które prowadziły do skupiania się osób z polskim rodowodem w miastach i regionach, gdzie były większe środowiska polonijne. W niektórych państwach doszło z czasem do powstania jednej organizacji polonijnej, ale rzadko koordynuje ona to, co się dzieje w jej oddziałach. Generalnie ruch polonijny jest rozdrobniony, a poszczególne organizacje, czasami liczące po kilka osób, konkurują ze sobą przede wszystkim o pozyskanie jak największych funduszy pochodzących m.in. z Senatu RP oraz polskich instytucji i organizacji pozarządowych. Podobne zjawisko, chociaż na mniejszą skalę, można było zaobserwować w krajach Europy Zachodniej, ale także w świecie. W latach dziewięćdziesiątych, kiedy tematyka polskich przemian często była przedmiotem zainteresowania światowych i lokalnych mediów, uaktywniły się także organizacje polonijne, które istniały od dziesięcioleci oraz zaczęły zawiązywać się nowe, grupujące często osoby z tzw. młodej emigracji solidarnościowej. Wydaje się, że:

- należałoby pomyśleć o konieczności zrewidowania dotychczasowych zasad polityki państwa wobec organizacji polonijnych, a przede wszystkim praktyki ich wspierania i dofinansowywania,

- w oparciu o opinie placówek dyplomatyczno-konsularnych oraz organizacji pozarządowych pracujących na rzecz Polonii powinniśmy dokonać swego rodzaju audytu skuteczności pracy i rzeczywistych dokonań istniejących organizacji polonijnych,
- koniecznością jest wprowadzenie transparentnych reguł funkcjonowania oraz dofinansowywania organizacji polonijnych, by swoją działalność prowadziły w oparciu o przepisy prawne krajów, w których istnieją, a rozliczenia z polskimi organizacjami pozarządowymi, za pośrednictwem których otrzymują pieniądze, były prowadzone zgodnie z wymaganiami ustawy o finansach publicznych,
- organizacje polonijne winny egzekwować respektowanie przepisów dotyczących praw mniejszości w krajach swojego istnienia, a placówki dyplomatyczno-konsularne RP wspierać ich dążenia wyposażając je w wiedzę o polskich umowach bilateralnych i międzynarodowych.

Marek Hauszyld
Prezes Fundacji SEMPER POLONIA

Warszawa, 12 maja 2009 r.

Wrocław 11.02.2016

**Sz.P. Senator Stanisław Gogacz
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej Senatu RP**

W nawiązaniu do otrzymanego pisma i prośby o opinię na temat zmiany ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, dotyczącej opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą, Stowarzyszenie Odra-Niemen przedstawia poniższe stanowisko.

Stowarzyszenie Odra-Niemen powstało w obecnej formule w 2009 roku, na podstawie pasji i doświadczeń jej założycieli, Ilony i Eugeniusza Gosiewskich, którzy od 2001 roku zdobywają wiedzę na temat sytuacji i problemów Polaków, mieszkających za naszą wschodnią granicą.

Ciężką i sumienną pracą zdobyliśmy szacunek i przyjaźń polskich środowisk z Łotwy, Litwy, Białorusi, Ukrainy, Mołdawii i Rumunii. Nasza pozycja związana jest z podmiotowym traktowaniem samych Polaków mieszkających poza granicami Polski, ze współpracą na partnerskich warunkach i przede wszystkim z uważnym wsłuchiowaniem się w ich sprawy i problemy oraz praktycznym reagowaniem na ich rozwiązanie.

Dodatkowym faktem przemawiającym za naszą znajomością sytuacji Polaków z omawianej części Europy, jest bardzo bliska współpraca nie tylko z głównymi zarządami i ośrodkami, gdzie działają Polacy, ale mocno współpracujemy ze środowiskami z tzw. prowincji, której problemy są często mocno złożone. Mamy także szeroką wiedzę na temat sytuacji Polaków z różnych grup społecznych: polska młodzież, polscy działacze, polscy pedagodzy, polscy seniorzy, artyści, Sybiracy i Kombatanci.

Biorąc to wszystko pod uwagę, a także mając za sobą liczne rozmowy z Polakami, organizacjami pozarządowymi w Polsce, swoje doświadczenia w tym zakresie zarówno we współpracy z Senatem RP, jak również z MSZ, na temat organizacji i finansowania projektów adresowanych do Polonii i Polaków za granicą, wydaje się, że mamy wiedzę, aby powiedzieć, że najważniejszą opinią wszystkich zainteresowanych nie jest w głównej mierze miejsce, skąd płyną środki, a sposób współpracy z zainteresowanymi środowiskami. Ważne jest zatem zwrócenie uwagi na:

1. Aktywne wsłuchanie się w sprawy Polonii i Polaków za granicą i wypracowanie razem z nimi długofalowej polityki, strategii Państwa Polskiego wobec polonijnych spraw. Senat RP może stać się tu wiodącym i koordynującym ośrodkiem. Taka strategia, informacja co tak naprawdę Polska chce od swoich Rodaków, jest najważniejsza dla Polaków mieszkających za wschodnią granicą. Z niej powinny wynikać dalsze ustalenia.

2. Aktywne słuchanie to przede wszystkim spotkanie z Polakami spoza Ojczyzny. Wszędzie słyszymy o tym, jak rzadko są prowadzone takie spotkania i nie chodzi o udział przedstawicieli Państwa Polskiego w uroczystościach, ale robocze spotkania, dyskusje tematyczne w atmosferze sprzyjającej rozwiązywaniu problemów i ustalaniu planów strategicznych.

3. Wsłuchanie się w głosy różnorodnych organizacji pozarządowych z Polski, które zajmują się sprawami polonijnymi. Za często się zdarza, że politykę polonijną opiera się o zdanie i doświadczenie jednej organizacji - Wspólnoty Polskiej, która ma wprawdzie swoje zasługi, ale wielogłos jest ważny zarówno dla III Sektora, jak i dla Polonii. Specjalizujemy się w różnych tematach, mamy różne doświadczenia i dobre opinie środowisk polonijnych, więc wypracowanie działań powinno być oparte o wspólne oceny sytuacji.

4. Wieloletnie programy działań, to niezwykle ważny element niniejszej zmiany w ustawie. Czy będą planowane długofalowe projekty, które są ważne dla obu stron współpracujących ze sobą? Także, czy zadania o mniejszych budżetach rozwijane będą w ramach regrantingu, który dobrze przyjął się w polonijnej polityce dotacyjnej prowadzonej przez MSZ.

5. Zwrócenie uwagi na podział podmiotów w podziale środków dotacyjnych. Do tej pory doświadczenia w realizacji zadań polonijnych były raczej teoretyczne, a ono jest dla naszych partnerów znaczące. Często ważniejszy był wkład własny organizacji i jej wielkość, niż znaczenie doświadczeń i wiedzy organizacji III Sektora. Różnorodność podmiotów - od małych organizacji III Sektora, przez średnie i te z olbrzymim budżetem, do uczelni państwowych, samorządów czy różnych podmiotów samorządowych, powoduje, że konkurencyjność podmiotów ubiegających się o dotacje jest traktowana często bardzo niesprawiedliwie i gdzieś nikną nasze zbierane przez lata, z takim trudem doświadczenia i opinie o nas.

6. Kolejny wielki postulat to - transparentność konkursu, proste, jasne i logiczne reguły, o które zabiegamy we wszystkich miejscach, gdzie składamy nasze projekty, a jest to sprawa wcale nie oczywista. Ważne jest docenienie doświadczonych placówek, ale też ułatwienia dla nowych podmiotów chcących działać dla naszych Rodaków poza granicami kraju.

Jest wiele jeszcze dodatkowych uwag i sugestii dotyczących postrzegania współpracy organizacji III sektora z polonijnymi środowiskami. W tym miejscu chcemy zaznaczyć, że mając doświadczenia we współpracy z Senatem RP i MSZ, wydaje się, że dobrym rozwiązaniem jest oparcie się o najlepsze dotychczasowe wzorce z obu tych miejsc, wykluczenie słabych stron, a przede wszystkim rozmowa z nami - III Sektorem oraz z Rodakami z zagranicy i wypracowanie strategii polonijnej, która będzie znacząca dla nas wszystkich.

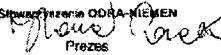
Na jednym z ostatnich naszych spotkań z Polakami z Wileńszczyzny usłyszałam taką wypowiedź: „Za mało jest Polski w polskich miejscach i za mało nas się dobrze wykorzystuje w sprawie Polski. Oby nowa Polska chciała pamiętać, że u nas się nic nie zmienia od lat. Dla nas stale ważna jest polska edukacja, kultura, polska tożsamość, rozwój naszych regionów i bycie godnym partnerem ukochanej Ojczyzny”.

Nasza opinia na temat zmiany ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, dotycząca opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą, jest pozytywna, ale jej pełna ocena musi być związana ze zrozumieniem i pozytywnym przychyleniem się Komisji Ustawodawczej i innych struktur Senatu RP do powyższych uwag i wniosków.

Z poważaniem

Ilona Gosiewska
Prezes Zarządu Stowarzyszenia Odra-Niemen

Stowarzyszenie ODRA-NIEMEN
ul. Kościuszki 35F, 50-011 Wrocław
tel. 71 3553203, tel./fax 71 3555202
e-mail: biuro@odraniemen.org
KRS 0000133146 REGON 932837950
NIP 897-19-78-821
www.odraniemen.org

Stowarzyszenie ODRA-NIEMEN

Prezes
ILONA GOSIEWSKA

Warszawa, 11 lutego 2016 r.

**Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senatu RP
Senator Grzegorz Gogacz**

Szanowny Panie Przewodniczący,

W odpowiedzi na pismo z dn. 1 lutego 2016 r. o przedłożenie opinii w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, przekazuję opinię Fundacji Edukacja dla Demokracji.

Naszym zdaniem kluczowe jest zapewnienie przejrzystych, jawnych procedur konkursowych i równego dostępu do nich podmiotów uprawnionych do korzystania ze środków publicznych. W sytuacji, kiedy decyzją władz środki na opiekę nad Polonią i Polakami za granicą są przenoszone z MSZ do Kancelarii Senatu w trybie, który należałoby określić jako pilny, szybkie opracowanie odpowiednich przepisów prawa i procedur wykonawczych jest sprawą najwyższej wagi. Pozwalamy sobie zwrócić uwagę na to, że na wszelkich opóźnieniach w przekazaniu środków ucierpią przede wszystkim środowiska polonijne na całym świecie.

Umocowanie przepisów dot. współpracy z Polonią i Polakami za granicą w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie wydaje się rozwiązaniem trafnym, szczególnie z uwagi na to, że jest to ustawa, która od lat wyznacza ramy prawne dla zlecenia realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym i innym uprawnionym przez tę ustawę podmiotom. Konieczność stosowania przez Senat i Kancelarię Senatu tych samych przepisów, które stosują inne organy władzy publicznej, wydaje się rozwiązaniem porządkującym.

Pragniemy jednak zwrócić uwagę, że proponowane w druku senackim nr 83 zmiany w naszej opinii nie spełnią oczekiwań dot. przejrzystości, jawności procedur i równego traktowania podmiotów, jeśli nie zostanie jednocześnie wykreślony ust. 5 artykułu 3 ustawy w brzmieniu: *„Przepisów rozdziału 2 działu II nie stosuje się do zlecenia realizacji zadań w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą finansowanych ze środków budżetu państwa w części, której dysponentem jest Szef Kancelarii Senatu.”* Z obecnego kształtu przepisów nie jest naszym zdaniem jasne rozróżnienie pomiędzy środkami w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą, które będą w dyspozycji Kancelarii Senatu i w dyspozycji Szefa Kancelarii Senatu. Wykreślenie ust. 5 art. 3 pozwoli traktować całą pulę tych środków w jednolity sposób.

Niepokojące jest również brzmienie proponowanego zapisu art. 4d ust. 4: *„Tryb postępowania przy zlecaniu zadań publicznych, o którym mowa w ust. 3, określa Prezydium Senatu Rzeczypospolitej Polskiej”*. Taki nieprecyzyjny zapis nie spełnia wymogów przejrzystości i nie gwarantuje na poziomie legislacyjnym równego dostępu podmiotów do środków publicznych. Sądzymy, że właściwym

rozwiązaniem byłoby podporządkowanie procedur senackich trybowi określone w rozdziale 2 działu II ustawy.

Mając na uwadze tryb realizacji zadań publicznych ściśle związany z upływającym już rokiem budżetowym, jak również fakt, że wiele organizacji pozarządowych włożyło duży nakład pracy w przygotowanie ofert w konkursie ogłoszonym w ub. roku przez MSZ, wyrażamy jednocześnie nadzieję, że przygotowywane przepisy umożliwią przejęcie przez Kancelarię Senatu realizacji dalszych etapów konkursu rozpoczętego przez Ministerstwo i podpisanie umów na realizację zadań publicznych z podmiotami wyłonionymi przez komisję konkursową obradującą w MSZ. Pomogłoby to nie tylko we w miarę szybkim rozpoczęciu realizacji zadań, ale także w uniknięciu napięć, rozczarowań, dezinformacji, która towarzyszyła analogicznej sytuacji sprzed kilku lat, kiedy środki zostały przesunięte z Senatu do MSZ w sposób, który wymusił anulowanie konkursu senackiego.

Z wyrazami szacunku,

Prezes Zarządu

Justyna Janiszewska

Opinia

w sprawie zmiany ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
dotyczącej opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą

1. Fundacja „Oświata Polska za Granicą, w latach 1998-2012 rokrocznie wykonywała powierzone przez Kancelarię Senatu RP zadania publiczne na rzecz Polonii i Polaków za granicą. Zrealizowaliśmy kilkadziesiąt projektów, w tym wiele długoletnich, o dużym edukacyjnym i społecznym znaczeniu m.in.:

- Program Bezpłatnej Prenumeraty dla Środowisk Polskich na Wschodzie (programem objęte było w różnych latach od 300 do 500 bibliotek, szkół, parafii i stowarzyszeń polskich w dawnych krajach ZSRR, Bułgarii, Rumunii i na Zaozniu);
- Program Uzupełniania Księgozbiorów Polskich w Bibliotekach na Obczyźnie (wysyłaliśmy polskie książki i wydawnictwa multimedialne do kilkadziesiątu bibliotek na cały świecie);
- Program Zaopatrzenia Szkół w Podręczniki i Pomoce Szkolne (dzięki dotacjom Senatu RP zaopatrywaliśmy szkoły i szkoły polskie przede wszystkim na Białorusi, w Kazachstanie, Litwie, Łotwie, Rosji i Ukrainie w materiały edukacyjne, komputery i różnego rodzaju sprzęt elektroniczny);
- Pomoc Świąteczna, którą obejmowaliśmy dzieci, ubogie rodziny, kombatantów i osoby zasłużone dla środowisk polskich na Białorusi, Litwie i Ukrainie;
- Promocja kultury polskiej: wsparcie dla Biblioteki Polskiej w Brukseli i dla Teatru Polskiego w Toronto; organizacja koncertów na Litwie, w Rosji i we Włoszech oraz kolejnych edycji Festiwalu Filmu Polskiego w Los Angeles; projekt Polska w Górach Skalistych dla młodych liderów polonijnych z USA i Kanady.

2. Fundacja dobrze wspomina długoletnią współpracę z Kancelarią Senatu RP. Wysoko ceniliśmy kompetencję, życzliwość i gotowość do pomocy pracowników zatrudnionych w działach finansowym, merytorycznym i prawnym Kancelarii, którzy opiniowali, przygotowywali umowy i rozliczali zadania.

Kancelaria stwarzała organizacjom pozarządowych możliwość prezentowania projektów najpierw na spotkaniach roboczych z ekspertami z różnych resortów, a następnie podczas posiedzeń senackiej komisji Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą.

Pewną pulę dotacji Kancelaria rozdzielala w drugiej połowie roku. Było to niezwykle ważne, gdyż nie wszystkie potrzeby środowisk polonijnych można przewidzieć, przygotowując wnioski z wielomiesięcznym wyprzedzeniem.

W trybie konkursowym, który wprowadził Departament Współpracy z Polonią i Polakami za Granica MSZ, organizacje pozarządowe takich możliwości z oczywistych względów nie miały.

3. Powrót do zapoczątkowanej w okresie międzywojennym tradycji opieki Senatu Rzeczypospolitej nad Polonią i Polakami z granicą jest ważne z dwóch powodów. Po pierwsze zachowuje ciągłość polityki naszego Państwa w obszarze polonijnym. Nasi Rodacy żyjący na obczyźnie przywiązują bardzo dużą wagę do tradycji. Jesteśmy więc przekonani, że większość środowisk polonijnych pozytywnie oceni tę zmianę.

4. Drugim powodem jest symboliczne przesunięcie akcentu z pomocy udzielanej przez MSZ czyli Rząd Polski, na pomoc, którą udziela Senat RP, czyli w głębokim sensie – NARÓD. Z takim przesłaniem umieszczaliśmy na książkach czy komputerach wysyłanych do szkół polonijnych naklejki „Dar Senatu RP”; tak też odczytujemy sentencje umieszczone na wielu Domach Polskich informujące, że powstały one dzięki dotacji Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

5. Zmiana ustawy nie umniejsza znaczenia Ministerstwa Spraw Zagranicznych, bo nie zwalnia go od ważnej roli opiniowania i kontrolowania realizacji projektów polonijnych. Zresztą MSZ ma swój fundusz pomocy, który rozdziela bezpośrednio organizacjom polskim za granicą. Powodował to pewne nieporozumienia. Współpracujące z nami organizacje (np. szkoły polskie w Niemczech) nie bardzo rozumiały, dlaczego występując o dotację z MSZ, raz mają się zwracać bezpośrednio do Konsula, a kiedy indziej, za pośrednictwem organizacji pozarządowej w Polsce.

Fundacja „Oświata Polska za Granicą” pozytywnie ocenia projekt zmiany ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Za Zarząd Fundacji
Jacek Giebułtowicz

Warszawa, 12 lutego 2016 r.

Warszawa, dnia 16 lutego 2016 r.

**RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER FINANSÓW**

FS9.021.2.2016/61/BIM

Pan
Stanisław Gogacz
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej Senatu RP

Szanowny Panie Przewodniczący,

W związku z pismem z dnia 1 lutego 2016 r., znak: BPS/KU-034/83/1/16 dotyczącym rozpoczęcia prac nad inicjatywą ustawodawczą przez Komisję Ustawodawczą Senatu RP w zakresie *projektu ustawy o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (druk senacki nr 83)* i sporządzenia opinii w przedmiocie rozwiązań zaproponowanych w projekcie oraz oceny skutków finansowych wejścia ustawy w życie, uprzejmie informuję:

1. Propozycja zawarta w art. 1 pkt 1 projektu ustawy, dotycząca zmiany wprowadzanej w art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – budzi zastrzeżenia. Zmiana polegająca na zastąpieniu wyrazów „administracji publicznej” wyrazami „władzy publicznej” jest bardzo pojemna (obejmuje także m.in. władzę sądowniczą czy Sejm). Tak szerokie pojęcie nie odpowiada w pełni założeniu projektu. Proponuję zatem pkt 1, ust. 1 w art. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie nadać następujące brzmienie:

„1) prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych, współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi oraz współpracy, o której mowa w art. 4d;”

2. Zgodnie z art. 32 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2015 r. poz. 812, z późn. zm.), dział sprawy zagraniczne obejmuje sprawy reprezentowania i ochrony interesów polskich obywateli oraz polskich osób prawnych za granicą, a także współpracy z Polakami zamieszkałymi za granicą, w tym wspierania polskich instytucji kulturalnych i oświatowych za granicą. Oznacza to, że zadania w zakresie pomocy Polonii i Polakom za granicą będą mogły być nadal realizowane również przez ministra właściwego do spraw zagranicznych.

Proponuję zatem w dodawanym art. 4d ust. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie nadać brzmienie:

„1. W zakresie zadań, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 28, również Senat Rzeczypospolitej Polskiej może sprawować opiekę nad Polonią i Polakami za granicą.”

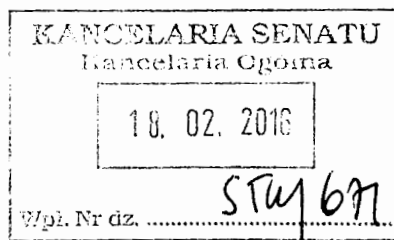
3. W dodawanym art. 4d w ust. 3 (art. 1 pkt 2 projektu ustawy) wyrazy „ust. 3” należy zastąpić wyrazami „ust. 2”.
4. Należałoby wykreślić treść akapitu drugiego i trzeciego oraz siódmego w uzasadnieniu projektu ustawy, gdyż nie są one właściwe w szczególności w odniesieniu do ustawy o finansach publicznych. Wydatkowanie środków bez wyraźnej podstawy w prawie materialnym nie jest zgodne z ustawą o finansach publicznych.
5. Odnosząc się do oceny skutków finansowych wejścia w życie ww. projektu ustawy pragnę zauważyć, że zgodnie z przyjętą przez Sejm poprawką w trakcie III czytania projektu ustawy budżetowej na rok 2016 rezerwa celowa poz. 72 Współpraca z Polonią i Polakami za granicą została zlikwidowana, a środki w wysokości 60.500 tys. zł przeniesione do części 03 Kancelaria Senatu. Środki na ten cel ujęte w ww. części 03 zabezpieczają potrzeby wynikające z projektowanej ustawy.

Warszawa, dn. 17 LUT. 2016

MINISTER
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Elżbieta Rafalska
DPP.IV.5300.6.2016.JK

671 18.02.16.
perenna

Pan
Stanisław Karczewski
Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

789 18.02.16
M

W odpowiedzi na pismo Pana Stanisława Gogacza, Przewodniczącego Komisji Ustawodawczej z dnia 1 lutego 2016 r. (sygn. BPS/KU-034/83/2./16) przekazujące *projekt ustawy o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* (druk senacku nr 83) zajmuję następujące stanowisko.

Po analizie przekazanego ww. pismem projektu ustawy pragnę wyrazić pozytywną opinię co do przedstawionych w nim propozycji uregulowania kwestii zlecenia przez Senat RP zadań publicznych w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą. Przedmiot zaproponowanych zmian wpisuje się w obszar regulacji ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1339, z późn. zm.).

Jednakże analizując projekt pod względem legislacyjnym, chciałbym zwrócić uwagę na błędne przywołanie ust. 3 w dodawanym art. 4d ust. 3. Zdanie wprowadzające w art. 4d ust. 3 powinno mieć następujące brzmienie: „3. Zlecenie realizacji zadań publicznych, o którym mowa w ust. 2, jako zadań zleconych w rozumieniu art. 127 ust. 1 pkt 1 lit. e oraz art. 151 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, może mieć formy:”.

Ponadto, z uwagi na fakt, iż Senat przygotował już projekt ustawy *o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*, zwracam się do Pana Marszałka z prośbą o rozszerzenie przekazanego projektu ustawy o zmianę art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* polegającą na dodaniu do wskazanego w przedmiotowym artykule katalogu zadań publicznych nowego zadania w zakresie „działalności na

rzecz weteranów i weteranów poszkodowanych w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o weteranach działań poza granicami państwa”.

W związku z powyższym proponuję, przekazany przez Senat projekt ustawy, uzupełnić o następującą zmianę:

- w art. 4 ust. 1 po pkt 29 dodaje się pkt 29a w brzmieniu:

„29a) działalności na rzecz weteranów i weteranów poszkodowanych w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o weteranach działań poza granicami państwa;”.

Postulat zmiany ww. zakresie został zgłoszony przez Rzecznika Praw Obywatelskich. Pismem z dnia 9 listopada 2015 r. (pismo w załączeniu) Rzecznik Praw Obywatelskich poinformował Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej o występujących w praktyce problemach w uzyskiwaniu przez organizacje pozarządowe prowadzące działalność na rzecz weteranów statusu organizacji pożytku publicznego. Z posiadanych przez RPO informacji, uzyskanych w szczególności od środowiska organizacji pozarządowych świadczących pomoc na rzecz weteranów wynika, że powodem ww. sytuacji jest brak wskazania tego rodzaju działalności w katalogu zadań publicznych, o którym mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, określającego zakres działalności pożytku publicznego. Na wyżej wskazaną lukę w przepisie zwrócił uwagę także Minister Sprawiedliwości. W piśmie z dnia 13 stycznia 2016 r. (pismo w załączeniu) stwierdził, że usunięcie istniejącej luki prawnej, polegającej na braku wskazania w katalogu zadań publicznych działalności na rzecz weteranów, niewątpliwie przyczyni się do poprawy sytuacji organizacji pozarządowych oraz zapewni im „racjonalne wspieranie potrzebujących, tak jak to ma obecnie miejsce w odniesieniu do kombatanów i osób represjonowanych”.

MINISTER

Elżbieta Rafalska

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Adam Bodnar

HL.612.1.2015.TO

DPP

18.11.2015

Warszawa

3111215

Pan
Władysław KOSINIAK-KAMYSZ

Minister Pracy i Zabezpieczenia
Społecznego

114

165938

Władysław Kosiniak-Kamysz

W trakcie spotkań przedstawicieli mojego Biura ze środowiskiem weteranów działań poza granicami państwa ujawnił się problem braku prawnych możliwości uzyskania przez organizacje pozarządowe, świadczące pomoc na rzecz weteranów statusu organizacji pożytku publicznego.

Weterani oraz weterani poszkodowani, z uwagi na stały udział Wojska Polskiego w działaniach poza granicami kraju stanowią coraz liczniejszą grupę osób. Przyjęta ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o weteranach działań poza granicami państwa (Dz.U. Nr 205, poz. 1203), choć w dużym stopniu poprawiła status weteranów działań poza granicami państwa, to nie jest w stanie zapewnić adekwatnej pomocy wszystkim zainteresowanym. W polskim ustawodawstwie istnieje szereg aktów prawnych określających dodatkowe elementy systemu zabezpieczenia społecznego weteranów. Z dotychczasowych doświadczeń wynika jednak, że skala problemów, z jakimi spotykają się weterani jest tak szeroka, że Państwo nie zawsze jest w stanie nadażyć za pojawiającymi się potrzebami. Przykładowo wskazać należy na grupę weteranów ciężko poszkodowanych (których uszczerbek na zdrowiu przekracza 60%). W wielu przypadkach osoby takie wymagają systematycznej opieki. Rodzina nie zawsze jest w stanie ją zapewnić na odpowiednio wysokim poziomie, a pogarszający się stan zdrowia nie rzadko wymaga ze strony opiekunów zwiększonej aktywności. Podobnie konieczność zakupu, konserwacji czy wymiany protez na poziomie gwarantującym możliwość sprawnego

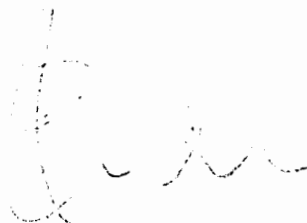
poruszania się stanowi dla części weteranów poszkodowanych znaczną niedogodność. Potrzebę niezwłocznej reakcji na pojawiające się w takich okolicznościach problemy mogłyby zapewnić organizacje pozarządowe posiadające status organizacji pożytku publicznego. Jak wskazują sami zainteresowani jest, bowiem coraz więcej osób i organizacji pozarządowych zainteresowanych organizowaniem i prowadzeniem pomocy na rzecz środowiska weteranów.

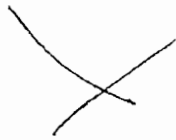
Zgodnie z art. 3 ust. 1 z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2014 r. poz. 1118 ze zm.) działalnością pożytku publicznego jest działalność społecznie użyteczna, prowadzona przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych określonych w ustawie. Art. 4 ust. 1 cyt. ustawy precyzuje te zadania, pomijając działalność na rzecz weteranów. Stosownie do treści art. 4 ust. 2 cyt. ustawy Rada Ministrów może określić, w drodze rozporządzenia, zadania w zakresie innym niż wymienione w ust. 1 jako należące do sfery zadań publicznych, kierując się ich szczególną społeczną użytecznością oraz możliwością ich wykonywania przez podmioty, o których mowa w art. 5 ust. 1, w sposób zapewniający wystarczające zaspokajanie potrzeb społecznych.

Ustawa o wolontariacie reguluje działalność podmiotów w pewnych obszarach, które ze względu na swoje znaczenie i rolę Państwa w ich kształtowaniu zostały potraktowane w sposób uprzywilejowany. Zadania wymienione w art. 4 ust. 1 ustawy o wolontariacie nie stanowią katalogu zamkniętego, o czym przesądza treść ust. 2. Ustawodawca upoważnił Radę Ministrów do określenia w drodze rozporządzenia innych zadań niż określonych w treści art. 4 ust. 1 cyt. ustawy, umożliwiając tym samym szybszą reakcję na zachodzące w społeczeństwie przemiany.

Wydaje się, że wprowadzenie dodatkowego zadania publicznego tzn. „działalności na rzecz weteranów” z jednej strony znacząco przyczyni się do poprawy sytuacji weteranów, z drugiej strony zapewni organizacjom pozarządowym racjonalne wspieranie potrzebujących. W świetle powyższego, stosownie do treści art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jedn. Dz. U. z 2014 r. poz. 1648 ze zm.) zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o rozważenie możliwości podjęcia działań w celu uregulowania przedmiotowego problemu oraz poinformowanie mnie o zajętym stanowisku.

Z wyrazami szacunku,

Warszawa, 13 stycznia 2016 r.

SPRAWIEDLIWOŚCI

DSO-III-070-66/15

RUP 3098 / 16

Dot. DPP-IV.073.7.2015.JK

16 JAN 2016

Handwritten signature: Krzysztof Michalkiewicz

Pan

Krzysztof Michalkiewicz

Sekretarz Stanu

Ministerstwo Rodziny, Pracy

i Polityki Społecznej

Stamp: SKRYTO 28-2016

Handwritten signature: Krzysztof Michalkiewicz

W odpowiedzi na pismo z dnia 11 grudnia 2015 r. i załączonej do niego kopii pisma Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 9 listopada 2015 r., informującego o występujących problemach w uzyskiwaniu statusu organizacji pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe działające na rzecz weteranów i weteranów poszkodowanych w rozumieniu art. 2 i art. 3 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. *o weteranach działań poza granicami państwa*, uprzejmie przedstawiam następujące stanowisko.

Do Ministerstwa Sprawiedliwości nie były zgłaszane problemy w uzyskiwaniu statusu organizacji pożytku publicznego przez ww. organizacje pozarządowe.

Z kwerendy przeprowadzonej w Wydziałach Gospodarczych Krajowego Rejestru Sądowego po wpływie pisma z 11 grudnia 2015 r. wynika, że w praktyce orzeczniczej sądów rejestrowych nie ujawniły się dotychczas problemy w zakresie orzekania na podstawie art. 22 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* o wpisie do rejestru informacji o uzyskaniu statusu organizacji pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe działające na rzecz weteranów i weteranów poszkodowanych w rozumieniu art. 2 i art. 3 ustawy *o weteranach działań poza granicami państwa*.

Z nadesłanych przez sądy odpowiedzi wynika również, że sądy rejestrowe nie wydawały orzeczeń o odmowie wpisu do rejestru informacji o uzyskaniu statusu organizacji pożytku publicznego przez ww. organizacje pozarządowe.

Należy jednak zaznaczyć, że wyniki kwerendy przeprowadzonej w tak krótkim czasie mogą być obarczone pewnym błędem, stąd nie można wykluczyć, że w pojedynczych sprawach wystąpiły problemy orzecznicze w zakresie wpisywania do rejestru statusu organizacji pożytku publicznego powyższym organizacjom pozarządowym. Sądy rejestrowe posiadają bowiem ograniczone możliwości wyszukiwania spraw sądowych. Jeżeli nie zostanie wskazana sygnatura akt sprawy, nazwa konkretnej organizacji lub jej numer KRS, to sądy rejestrowe mogą odszukać organizacje pozarządowe działające na rzecz weteranów i weteranów poszkodowanych wyłącznie poprzez analizę akt rejestrowych tych podmiotów rejestrowych, które w swojej nazwie posiadają słowa „weteran”, „żołnierz” lub inne wymienione w słowniku pojęć określonym w art. 4 ustawy *o weteranach działań poza granicami państwa*.

Nawet jeśli faktycznie nie występowały dotychczas problemy orzecznicze w zakresie wpisywania do rejestru statusu organizacji pożytku publicznego organizacjom pozarządowym działającym na rzecz weteranów i weteranów poszkodowanych, to z uwagi na istniejącą lukę prawną wskazaną w piśmie Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 9 listopada 2015 r., mogą się one w każdej chwili pojawić.

Należy podzielić pogląd Rzecznika Praw Obywatelskich, że ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* wśród rodzajów działalności społecznie użytecznej, prowadzonej przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych określonych w tej ustawie, pomija działalność na rzecz weteranów i weteranów poszkodowanych. Taki wniosek wynika z lektury art. 4, ust. 1 ww. ustawy, definiującego zadania publiczne, których realizacja jest uznawana za działalność pożytku publicznego. Przepis ten pomija działalność na rzecz weteranów i weteranów poszkodowanych, choć w pkt 29 wymienia jako działalność pożytku publicznego działalność na rzecz kombatantów i osób represjonowanych.

Z porównania treści art. 1 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. *o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego* i art. 2 w związku z art. 4 pkt 2 i 3 ustawy *o weteranach działań poza granicami państwa* wynika, że desygnaty pojęć „kombatant” i „weteran” są znaczeniowo bardzo bliskie. Wobec powyższego nie jest celowe, aby poza ustawową definicją działalności pożytku publicznego w dalszym ciągu pozostawała działalność na rzecz weteranów i weteranów poszkodowanych. Dlatego słusznie Rzecznik Praw Obywatelskich postuluje wprowadzenie dodatkowego zadania publicznego, tzn. „działalność na rzecz weteranów”, które powinno być jeszcze dodatkowo poszerzone o „działalność na rzecz weteranów poszkodowanych”.

Bez wątpienia wprowadzenie takich zadań publicznych z jednej strony przyczyniłoby się do poprawy sytuacji weteranów i weteranów poszkodowanych, a z drugiej strony zapewniłoby organizacjom pozarządowym racjonalne wspieranie potrzebujących, tak jak to ma obecnie miejsce w odniesieniu do kombatanów i osób represjonowanych.

Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* wprowadzenie dodatkowego zadania publicznego nie wymaga nowelizacji tej ustawy, ponieważ Rada Ministrów może określić, w drodze rozporządzenia, zadania w zakresie innym niż wymienione w art. 4 ust. 1 tej ustawy, jako należące do sfery zadań publicznych.

Handwritten signature and illegible text.